

Fl. 270

A) Bernburg 1700

Tabl. 2) - 44)

nicht vollendet
nach PK

DISPUTATIO JURIDICA
D E
INJURIIS.

Quam

Cœlesti Favore

Autoritate & permisso, Magnifici & Amplif-
simi Jctorum Ordinis in incluta & ceber-
rima Salana,

PATROCINANTE

Viro Amplissimo & Consultissimo,

Dn. VALENTINO RIEMERO,
J. U. D. & hujus Academiæ Professore publico,
Nobilissimæ Facultatis Juridicæ Decano Spectatissimo, nec
non Scabinatus Jenensis Adessore dignissimo, Præ-
ceptore ac Favitore suo æterno cul-
tu prosequendo.

Publicæ dimicationi exponit in Acroaterio Jctorum

HENRICUS ASSENBURG
STENDALIENSIS MARCH.

Ad diem 23. Martii.

J E N Æ

Ex Typographia Johannis VVeidneri,

Anno 1713 CXX.

PETRO RIBÆO,

MARCH. VET. ET PRIGNITIE QVÆSTORI INTEGERRIMO,
OPTIMÆ ERUDITIONIS ET HUMANITATIS EXEMPLO
QVEM AD SEPULCHRUM USQVE MERITO VENEROR,
IN PALLADIS MEÆ ADYTO, FULCIMENTO MAGNO,
COGNATO AMICOQ; SUPRA FIDEM CERTO, AC INCÔPARABILI
CUI NON EGO MINUS, AC ORESTI PYLADES

HOSTIMENTUM HOC CHARTACEUM
IN SINCERITATIS, ET IN PERPETUUM VICTURÆ AMICITIÆ
TESTIMONIUM,

CUPIDE LIBO, SACRUMQVE VOVEO
HENRICUS ASSENBURG.

TU AUTEM DELICIVM MEUM, ET ARDOR
CAPE QVOD APPONIT HÆC TIBI MEA PATELLA:
IMO CARPE QVOD AMICUS DEBEBAT AMICO,
ET TUUM ME ULTERIVS AGNOSCE ET VALE.

J E N Æ
V. I D. M A R T.
c l o c X X.

Thesis I.

ACTURI de injuriis, haud immemores sumus *divini illius Platonis in Phæd. Cic. lib. 1. Offic.* quando per egregie testantur, tractationem omnem à definitione promanare debere, ut eò melius intelligatur quid res sit. Quæ cum ita sese habeant, operæ pretium facturos nos arbitramur, pauca quædam antè, generaliter præmittere, quam ad definitionem ipsam expanso quasi velo allabamur. Dicta autem injuria ex eo est, quod non jure fiat *l. 1. ff. h. t. Wesembec. in Parat. ff. ad hunc tit. num. 2.*

II.

Accipitur autem injuriæ vocabulum duobus modis, largè, & strictè, *in princ. Instit. h. t. d. l. 1. ff. h. t. Mynsing. in Instit. princ. h. t.* largè acceptum denotat omne id, quod non jure fit, *d. l. 1. strictè autem tripliciter sumitur, 1. pro contumelia, à contemnendo sic dicta princ. Inst. h. t. d. l. 1. ff. eod. cum quis famam alterius sugillat, 2. pro culpa, quando videlicet damnum illatum est alicui ex dolo & culpa, uti habetur in L. Aquilia, 3. pro iniquitate, sive injustitia; quando nimirum judex non jure contra quem pronunciat, injuriam dicitur accepisse is, contra quem pronunciat, princ. l. 1. ff. h. t. Borch. Schneidw. princ. Inst. eod.*

III.

Est autem injuria delictum privatum, *l. injuriarum 7. C. l. ult. C. de injur. dolo malo in alterius contumeliam admissum, tot. tit. ff. C. & Inst. de injur. Vult. 1. Jurisp. Rom. cap. 49. Magnif. Dn. Rect. Petrus Theodorici, Præcept. colend. in Colleg. Crimin. disput.*

Spue. 2. thes. 15. Hackelman. question. illustr. disputat. 23. thes. 14. h. t.

IV.

Hæc bifariam committitur. Re & verbis. Re quando manus inferuntur. 1. Ut corpus verberibus afficiatur, §. *injuria* 1. & §. *sed & L Cornel. 8. Inst. h. t. l. 1. §. 1. ff. eod. Vult. lib. 1. Jurisp. Rom. cap. 49. Treutler. volum. 2. disp. 23. th. 15.* 2. Si quis levatis manibus terrorem alicui inurat, quasi vapulaturus, *l. item 15. §. Si quis 1. ff. h. t.* 3. Si quis aliquem ad tribunal vexandi causa traxerit, *l. 13. §. 3. ff. h. t.* 4. Si honestissimæ fœminæ pudicitiam attentaverit, aut tantummodo turpibus verbis usus fuerit, *l. 9. §. 4. l. 15. §. 21. ff. h. t.* 5. Si cui domus sua vi introita, *l. 5. §. 2. h. t. §. Sed & Lex Cornel. 8. Inst. eod.* 6. Si quis alterum cœno vel luto oblinierit, perfuderit, conspurcaverit, *l. 1. §. 9. ff. de extraord. crim. plures videri possunt species in l. 13. §. 4. & 5. l. 7. §. 2. h. t. l. 21. §. 7. de furt. Harprecht. part. 2. disp. 18.*

V.

Verbis, quando quis ad ignominiam alterius verba contumeliosa profert, sive alicui convitium factum fuerit, *l. 1. §. 1. & 2. ff. h. t.* 1. Si quis alterum latronem, furem, aut nebulo-nem appellaverit, qui tamen hujus generis non sit *d. l. 1. §. 1. ff. h. t. Schneidw. §. injuria pr. h. t.* 2. Si quis aliquem ingratum, mendicum, cœcum, claudum, nominaverit quicquid enim ad infamiam, vel opinionem, & existimationem alterius læden-dam seu diminuendam objicitur, & spargitur, injuria est, *l. item apud 15. §. sed quod adjicitur 5. & §. generaliter 27. ff. h. t.* 3. Si quis in consulto calore homicidii convitium alicui objecerit, *l. 5. C. h. t.* 4. Si quis epigrammata in alicujus contumeliam scripserit, composuerit, ediderit, dolovè malo fecerit, qua quid eorum fieret *l. 5. §. 10. ff. h. t.* circa hanc provinciam aliquot oc-currunt quæstiones 1. est: An veritas objecti criminis excuset injuriantem? Solent communiter Dd. ita distinguere, aut Rei-pub. interest crimen illud patefieri, & tum excusat, sin minus, injuriarum tenebitur is, qui tale quid objecit: In humanum enim

enim plane est, & injuriosum, defectus nostros detegi l. 2. in fin. C. quand. & quib. quart. pars. Gail. lib. 2. observ. cap. 99. ubi dicit: Si injuriandi animus dolosus probetur, quod ne quidem illo casu veritas excuset: cui etiam congruit Constitutio Caroli V. art. 110. quando dicit: Vnd ob sich gleich die auffgelegte Schmach der zugemessenen That in der Warheit erfünde / soll demnach der Ausruffer solcher Schmach nach Vermögen der Rechte vñnd ermessen des Richters gestraffe werden. z. est: An alicui liceat verbalem injuriam cum honoris præfatione inferre? Puta si quis dicat, tu mentiris, salva reverentia tua. Eorum sententiam firmioribus tibicinibus suffultam esse auguror, qui putant ejusmodi præfationem injuriam non tolli, quia protestatio contraria facto nihil operatur, l. quis 21. princ. ff. de acquirend. hæred. Gail. 2. observ. 101. Ampliss. & Clariss. Arum. Præcept. observ. disp. 24. thes. 15. Clariss. & Excellentiss. Dn. Præses, Præceptor & Fautor honorandus, quæst. illust. r. decad. 12. quæst. 9. Kubach. cent. 2. quæst. illust. quæst. 1. 3. An verbalem injuriam liceat armis repellere, veluti si quis ad provocatum dicat: So du dich deiner Ehren nach besser befindest denn ein Schelm / so ziehe von Leder / vñd wehre dich meiner. Negamus omninò. Etenim propterea tutela & defensio Magistratus in medio est constituta, quam quilibet læsus implorare tenetur l. 14. C. de Judæis. Jam vero si injuriam hanc armis propulsaret, honorem suum & famam, non defendere videtur, sed potius vim ac propriam vindictam exercet, omni jure prohibitam l. 45. §. qui cum aliter ff. ad L. Aquil. l. furem 9. ff. ad L. Cornel. de Sicc. l. 1. C. unde vi.

VI.

Injuria autem infertur alicui, aut immediatè, nempe in alicujus propriam personam, ut si Patrifamilias, vel domino directò fit injuria l. 1. §. 3. ff. h. t. Giph. disp. 25. th. 13. Schneidw. §. patitur num. 2. aut mediatè, cum quis per consequentias patitur injuriam per alias personas, §. 2. Instit. h. t. ratione potestatis ei subjectas, per filios, servos, vel ratione affectus, per uxorem, nu-

nam §. 2. *Inst. h. t. l. 1. §. 3. h. t. l. 2. C. eodem.* Heu non ineptè quaeritur: An si alicujus famulus pulsatus fuerit, domino injuria fiat? Illorum opinioni firmiter subscribimus, qui ita distinguendum putant, aut pulsatus est propria ex culpa, & facta haud censetur injuria domino, aut pulsatus est in contumeliam & despectum domini, & tum actio injuriarum domino recte competit, quam rationem ex Bartolo refert *Clariss. Arum. d. disp. quest. 12.* Est praeterea unusquisque rerum suarum moderator & arbiter *l. in re mandata 21. C. mandati* adeò, ut ne aliena quidem mihi attingere liceat. Ideoque siue levis siue atrox injuria in servum commissa fuerit, semper eam dominus vindicare potest *l. 15. §. si quis 35. & §. Item si liberum 48. ff. h. t.*

VII.

Porro, injuria alia dici potest levis *l. 7. §. 2. h. t.* alia atrox, *d. l. §. 2. 6. 7. 8. h. t.* Hæc accidit 1. aut ratione facti, nempe si quis vulneratus aut fustibus coesus fuerit, 2. aut ratione loci, quæ rursus duobus modis fieri potest, ut si fiat in Ecclesia, vel asylo, aut in conspectu Principis, deinde si percussio facta sit in facie, vel oculo, quæ sane injuria longè gravior est, quam si quis in alia corporis parte percussus fuerit §. *atrox Inst. h. t.* 3. aut ratione personæ, quo respectu dupliciter atrox dici potest, nimirum ex persona cui fit injuria, & etiam ex persona injuriantis: Ideoque levis injuria civi facta, atrox est si fiat consuli, & injuria quæ est levis, si fiat ab extraneo, est atrox si fiat patri à filio, vel patrono à liberto, isti enim obstricti sunt ad reverentiam talibus exhibendam. 4. atrox dicitur ratione temporis, ut si fiat tempore judicii in conspectu judicis, aliorumque adfessorum. *l. Prætor edixit 7. §. atrocem 8. ff. h. t.*

VIII.

Injuriam faciunt omnes qui & pati possunt: utpote Magistratus, quando & supra & præter officium aliquem concutiunt, aut contumeliosè afficiunt aut in cognita causa odio aliquo adducti, contra aliquem sententiam ferunt *l. 32. ff. h. t. l. 29. §. 7. ad L. Aquil.* quod etiam procedit; si judex aliquem injustè
in car-

in carcerem conjecerit, quod tamen nonnulli intelligi volunt, si hoc fecerit animo injuriandi *l. 13. §. 1. ff. h. t.* non autem si propter officii sui rationem hoc fecerit, *Hænon. disp. 18. th. 29.* 2. Pater & filius *l. 22. §. 3. ff. ad L. Jul. de adult. l. 6. §. 3. hoc. l. 2. ff. de obseq. parent.* 3. Dominus *l. 15. §. 42. h. t.* 4. Filiusfam. *l. 36. eod.* 5. Magister sive Præceptor, quando in castigando modum excedit *l. 5. §. 3. ff. ad L. Aquil. l. 6. eod.* Hic non in convenienter quæritur: An verbi divini Minister, qui pro concione aliquem verbis injuriosis notavit, actione injuriarum conveniri possit? quod negandum putamus *Harprecht. disp. 18. th. 26.*

IX.

Proinde injuriam non facientes, præsumuntur. Impubes infantia proximus *l. 3. ff. h. t.* 2. furiosus *d. l.* 3. animantia bruta *l. 1. ff. si quadrup. paup. feciss. dic.* quia injuria faciendæ affectu carent *Magnif. Dn. Foman. Præceptor merito observandus, disp. 27. th. 10.* 4. dormiens, puta ut quidam solent teste Gregorio Horstio in *prob. med. decad. 2. quæst. 6.* de noctu ambulet, vel aliud quid agat, quia furioso comparatur *l. 1. §. furiosus ff. de acquirend. vel amittend. poss. Peckius in cap. sine culpa de R. 7. in sexto cap. unic. de homicid. in Clement. c. 3. §. idem quæritur de Baptismo: imo mortuo æquiparatur, quod & Ovid. testatum reliquit lib. 2. Amor elog. 9. quando dicit:*

Stulte quid est somnus gelida nisi mortis imago?

5. maritus, qui justo modo castigat uxorem *argum. l. si adult. 38. §. 8. Novell. 117. cap. 8. §. 2. in fin. cum authent. seq. l. si quis in gravi §. si maritus ff. ad Sctum Syllanian.* 6. Medicus sive Medicinæ Studiosi, aut Chirurgi, qui cadavera exhument, cum illud non animo injuriandi, sed propter exercitium artis suæ, & ulterioris peritiæ, maxime autem publici boni, & utilitatis causâ, facere præsumantur *l. quod Reipubl. 33. ff. h. t. Speckhan. cent. 1. quæst. 8. deinde cadavera punitorum cuiusvis petenti ad sepulturam concedi solent l. fin. ff. de cadaver. punit. non autem procedit si puniendos*

Hos vivos incidunt: uti quondam fecerunt Herophilus & Erasistratus, quia executio carnifici mandanda est, non Medico, cuius ars ad salutem hominum pertinet non ad perniciem *l. 1. §. 1. de extraord. cognit.* difficilius autem hic quaeritur de ebriis? dupliciter distinguedum putant Dd. primum inter ebrietatem, *Trunckenheit* / & ebriositatem, id est abusum seu habitum potandi *Vertrunckenheit* / ut illa facilius excusetur, quæ fit casu & ignorance, non autem ex proposito seu *wegweisend*, quodque pro peccato veniali reputatur *C. criminis §. unum dist. 25.* hæc autem minus, deinde inter injuriam leviolem & atrociolem, ut illa verè semper condonanda sit, maximè si sobrius factus poeniteat *Gail. 2. observat. c. 120. num. 24. l. 6. §. 7. ff. de re milit. l. unic. C. si quis Imp. maled. Andreas Gerhardi decad. 17. quest. 7. eadem.* videtur ratio cum illo, qui iracundiæ calore injuriam fecit; si postea sedato animo facti revocando poeniteat, maximè autem requiritur, ut sequatur poenitentia, alias probata, & quasi repetita injuria censetur, *Bachov. ad Treutler. volum. 2. disp. 30. th. 6. lit. a. l. 38. §. 8. ff. ad L. Jul. de adult. §. 1. C. h. t.*

X.

Pati possunt injuriam, cujuscunque ætatis, sexus, conditionis, & status homines (exceptis tamen servis) cum illis jure Romano nulla injuria fiat *§. 3. Inst. h. t. l. 3. de capit. de minut.* veluti Paterfamilias, vel per semet, vel per alios, sanguine junctos, aut per servos *l. 1. §. 3. ff. h. t.* sed non eodem modo, quo per liberos, Sponsus per Sponsam, Sacerdos *l. 4. C. h. t. l. 15. §. 29. h. t.* Filiusfam. *l. 17. §. 10. 20. ff. h. t.* Hoc loco non exiguum dubium incidit: Num Pater injuriam filiofam. irrogatam, pro qua actio competit prætoriam, eo invito remittere possit? Etsi non desunt qui hoc omninò negare audeant, fortiter tamen pro Patre pugnat *l. sed si unius 17. §. ait Prætor 10. cñ §§. sequent. ff. h. t.* quia videtur injuria quodammodo plus spectare ad Patrem, quam filium *arg. l. isti 8. §. fin. junct. gloss. fi. ff. quod met. caus.* Excipiunt autem Dd. quosdam casus veluti si pater absens, aut si vilis abretractæque conditionis sit *Bachov. d. disp. ad Treutl. 2. volum. thes. 7.*

NON

non enim debet sordidus Pater generoso filio quandam dege-
neris humilisque animi notam inurere, facili remissione inju-
riarum, d.l.17. §.10. II. & 13. Schneidw. ad §. patitur. Inst. h. t. nu. 8.
& gloss. ad marg. lit. b. ibidem. Quidam distinguunt inter actio-
nem injuriarum prætoriam, & hanc, quæ ex L. Cornel. proma-
nat, quod illa, Patri, hæc autem filio competat, l.5. Lex Cornel.
§. illud 6. ff. h. t.

XI.

Injuriam verbalem verbis repellere licet omninò, mo-
dò defendendi, ac famæ servandæ, non ulciscendi causa id fiat,
l. ut vim ff. de Just. & Jur. l. qui cum major 14. §. si libertus ff. de bo-
nis libertorum. Etenim ut arma armis, ita verba verbis repellere
licitum putamus, cum non minor sit honoris ac famæ, quam
bonorum, & ipsius vitæ habendæ ratio l. 9. de man. vindict. l. 8. §.
2. quod met. caus: quò respexit Jctus in d. l. 3. quando inquit, ut
vim atq; injuriam propulsemus. Proinde, paria delicta; mutua
compensatione tolluntur C. fin. Extra. de adult l. viro 39. ff. solut.
matr: Ideoque si quis aliquem latronem, aut nebulonem appel-
laverit, inficias ire debet, dicendo, se tam diu illum pro ejusmo-
di homine habiturum, donec injuriatū talem esse probaverit:
si hoc modo injuriam quis retorserit, se defendit, sin minus, &
eâdem injuria, injuriandi animo injuriatē afficit & propriam
exercendo vindictam, novam illi inferre videtur, vid. Möllerus
in Constit. Elect. Sax. pag. 4. conf. 42. Magnif. Dn. Petr. Theodor. in
Colleg. Crim. disp. II. th. 5. Ampliſſ. Arumæus d. disp. 24. th. II. Andreas
Gerhardi Exerc. Justin. decad. 7. quæst. 8. Hackelman. disp. quæst. il-
lust. 23. th. 17. Eadem videtur ratio in falso injuriante, eundem
enim licite reprimere licet, puta si quis dicat, Tu mentiris, quia
non injuriandi, sed purgandi animo, falso injuriantem refellit,
jam vero injuria non dici, potest nisi injuriandi animus adsit
l. si non convitiy 5. C. de injurijs, ideoque ferendus est pudorem
suum purgans, l. 25. §. sed si adversarius in fin. ff. de procurat. cru-
delis insuper existimatur, qui famam negligit C. non sunt audien-
di II. q. 3. & hominis fama in æstimabilis est, l. si in duabus de R. 7.

B

Est

Est præterea injuriarum actio ex æquo & bono, *l. non solum* ff. §. 1. ff. de injurijs. Bonum vero & æquum non permittit, ut contra illum, quem prius ipse injuriosè affecit, actionem injuriarum quis instituat: debet enim culpa penes autores istos manere, qui anam dederunt, & prius adorti sunt: quæque inde subsequuntur, non offensionis sed defensionis imputare debent *l. si ex plagis* §. Tabernarij ff. ad L. Aquil.

XII.

Injuriarum actio datur omnibus, qui injuriam sunt passi, ff. t. t. velut si filiofamilias injuria facta sit, actio datur Patri, & ex sua & ex filii injuria, *l. 1. §. 3. ult. l. 5. §. 6. l. 18. §. ult. ff. h. t. §. 2. l. eod.* Competit præterea avo injuriarum actio, quæ nepoti facta est, *arg. l. 17. §. 10. 18. 20. h. t.* Spõso ex injuria Sponsæ illata, *l. 15. §. 24. ff. h. t.* datur etiã hæc actio domino servi, *l. 1. §. 3. ff. h. t. l. 2. C. eod.* non tamen eodem modo ut Patri, *d. §. 3. l. h. t. l. 8. C. eod.* Fructuario, cum in ejus contumeliam & opprobrium facta est injuria, *d. l. 15. §. 48. ff. h. t.* Carcerato innocenti, nêpe pro debito, *Trentl. disp. 30. volum. 2. th. 5.* Seeus autem bonæ fidei possessore, *l. 15. §. 47. 48. ff. h. t. §. 6. Inst. h. t.* marito aut colliberto, propter nuptæ libertæ levem coercionem, factam à Patrono, *l. 11. §. 7. l. 7. §. 2. ff. h. t.* Uxore ex injuria mariti §. 2. *d. l. Hæredibus, l. 13. in pr. ff. h. t. l. 15. §. 14. eod.* Domino ex L. Cornelia, si fundum locaverit *l. 5. §. 4. ff. h. t.*

XIII.

Actione injuriarum conveniri possunt, non tantum qui fecerunt, sed etiam qui dolo fieri curarunt, *l. 15. §. 8. ff. h. t. §. 11. Inst. h. t.* quod enim quis per alium fecit, ipse fecisse videtur, *l. hoc jure 152. §. 1. & l. is damnus 169. ff. de R. 7.* modo effectus subssecutus sit *d. l. 15. §. 10. h. t.* & quidem non tantum, privati homines: sed etiam universitates; utpote Civitas, Opidum, Collegium, Pagus, *argum. l. metum. 9. §. animadvertendum, & ibi gloss. ff. quod metus caus. l. sed ex dolo 15. §. 1. ff. de dolo malo,* dummodo universitatis homines, omnibus de universitate solenniter convocatis, & animo deliberato, communicatoque consilio, injuriam alicui irrogaverint: non autem procedit in civitatum directo-

reſtoribus, qui ſine mandato ſpeciali, nec conſilio alicui inju-
riam fecerint, *l. ſemper 15. §. ſi in ſepulchro ff. quod vi aut clam. He-
redibus, l. 13. ff. h. l. unic. C. ex delict. defunct. l. ult. in fin. de revocand.
donat.* non etiam in Patre, ſi filium defendere nolit, *l. 36. ff. h. t.*
Servus, ex *L. Corn. d. l. 17. §. 7. ff. h. t.* Heic lubet quaſtionem ad-
ponere, Si plures injuriam fecerint, an ſinguli teneantur? di-
cendum puto, quod non ſolum teneantur, ſed etiam injuria
damnati famoſi efficiantur, *l. 1. & l. athletas §. fin. ff. de his qui not.
infam. l. 1. §. 3. ff. ad L. Cornel. de Sicar.*

XIV.

Injuria loco illata non praſumitur, quando injurioſum
quid in aliquem fuerit factum, vel dictum: nec abeſſe videtur,
dolus; quoties aliquid legibus prohibitum ſit, admittitur, niſi
contrarium demonſtretur, *l. 5. C. de injur. Weſembec. in Parat. nu-
mer. 8.* Ideoque in dubiis reo neganti, juramentum purgationis
deferri ſolet, **Der Beſlagte wolle mit einen leiblichen
Eyd erhalten/das die angezogene Schmach nicht animo
injurandi geſchehen / ſolle gehoert werden/ vnd ferner ge-
ſchehen was recht iſt.** Si hoc juramentum reus praſtet,
ejus vi absolvitur, *Gail. obſervat. 2. cap. 106. Hackelman. d. diſp. 23.
th. 16.* Hoc autem non perpetuo obſervari ſolet, praſertim in
perſonis conjunctis; puta ſi naturam aliquid injurioſum dictum
factumque fuerit a Patre, Cognato, Amico, corrigendi aut jo-
candi potius quam injuriandi animus praſumitur, *l. unic. C. de
emend. propinq. l. ut vim 3. ff. de juſt. & jur. l. ſed etſi 5. §. ſi Magi-
ſter. ff. ad L. Aquil. Bachovius ad Trentl. 2. volum. d. diſp. th. 6. lit. b.*
Hinc etiam *Accuſius, per l. 39. ff. h. t.* eleganter dicit: quod ſan-
guinis ratio tollat praſumptionem inferendae injuriae. Si vero illud,
quod illatum eſt, naturam ſui aut per ſe injurioſum non ſit, tum
actori probatio rectius imponitur *l. 2. l. ante omnia 23. ff. de pro-
bat. l. actor. 23. C. eod. l. qui accuſare 4. C. edend. l. 32. ff. de V. S. Clariſſ.
Arumae. Exercit. 17. theſ. 15. & diſput. 24. theſ. 16. Harprecht. d. di-
ſput. 18. theſ. 1.*

XV.

Controversa etiam hodierno die quaestio est: An ille qui in iudicio contra testes excipiendo dicat, illos esse perjuros, falsarios, criminosos, & non probando, actione injuriarum teneatur? Distinguendum ducimus, aut agitur de criminalibus, ubi poena sanguinis irrogatur, & sui defendendi gratia, crimina falso objiciens non tenetur: cuique enim permissum est sanguinem suum qualitercunque redimere, *l. ult. ff. quod quisq. jur. l. i. ff. de bonis eorum qui mort. quidni & famam? cum vita & fama pari passu ambulent, l. isti quidem 8. §. i. & pen. ff. quod met. caus. l. 9. ff. de man. vindict.* unde in criminibus poenam mortis continentibus, licitum est, adversarium corrumpere *l. 18. C. de transact.* aut accusatur bonorum, vel causarum civilium, objiciens tenetur, omnimodò, etiamsi protestatio facta sit, se non animo injuriandi hoc vel illud fecisse: nam protestatio facta contra, nihil operatur *l. 21. ff. de acquirend. hered.* deinde qui excipiendo, calumniam objicit, poenam calumniae non effugit *l. i. C. de Advocat. divers. jud. l. si vero §. i. ff. qui satisd. cog.*

XVI.

Circa injuriarum vindicationem, ob varia injuriarum genera, poena non semper fuit eadem, antiquissimo tamen jure, nimirum 12. tabb. colligere est, quod propter membrum ruptum, talio fuerit, *§. 7. Inst. h. t. Gell. lib. 20. c. 1.* quam poenam etiam, jus divinum probavit, *Exod. 21. v. 23. 24. 25. Deut. 19. v. 21. Levit. c. 24. v. 20. & Aristoteles in 5. Ethic.* scribit: *Fuisse veterem quandam Rhadamanti de talione legem, ut quod quis alteri fecisset, ipse pateret.* Propter os vero fractum, nummariae poenae erant constitutae; quasi in magna veterum paupertate *d. §. 7. Inst. h. t.* Verum cum illa in desuetudinem abierit, de qualibet injuria agitur hodie, civiliter aut criminaliter. Civiliter, quando actor injuriam sibi illatam aestimat, ac certam pecuniae quantitatem poenae loco reo imponit, sibi que salva taxatione judicis adjudicare petit, *§. in summa Inst. h. t. l. Praetor. 7. §. posse. 6. ff. h. t.* Criminaliter

ter autem agitur, quando actor reum, arbitrio iudicis, vel in corpore puniri, vel in mulctam pecuniariam fisco inferendam, condemnari desiderat, *d. §. in summa 10. Borch. §. ad pœnam autem Inst. h. t. l. sed si unius 17. §. servus. l. 37. ff. h. t. l. ult. C. eod.* Agere autem præterea quis potest, injuriarum civiliter, per se, & per alium, puta per procuratorem, de omni injuria civiliter scilicet, etiam de atroci *l. 7. §. 6. l. 37. §. 1. ff. h. t.* quod etiam in actione, ex *L. Cornelia* procedit, *l. 42. §. 1. in fin. ff. de Procurat.* Criminaliter verò per Procuratorem agere non licet, nisi sit illustris persona *l. 11. §. 2. ff. h. t. §. 10. Inst. h. t. l. ult. C. eod.* quod tamen hodie non observatur *Trentl. volum. 2. disp. 30.*

XVII.

His accessit actio ad palinodiam, *Ordinat. Camer. part. 2. c. 28. §. 4.* quæ intentatur ad convitii revocationem, & reclamationem, de qua acris *Dd.* est dimicatio: Utrum actio hæc recantatoria sit civilis? an verò criminalis? nos si oppositis his omnibus, quæ à *Maranta, Speckhan. part. 4. dist. 1. num. 17. Althus. lib. 1. Jurispr. Rom. cap. 53.* in contrarium proferantur, cum modernis statuimus *Dd.* actionem hanc civilem esse, cum illa ad honoris tantum restitutionem tendat, non autem ad vindictam publicam, nec ad pœnam corporalem vel aliam pecuniariam, fisco applicandam, quod in criminali requisitum est necessarium. *Gloss. & Bart. in l. Prætor. ff. de sepulch. viol.* deinde in Camera Imperiali nulla criminalis accusatio admittitur. Injuriarum verò reclamatoria actio in ea quotidie recipitur, *Ordinat. Cam. part. 2. c. 28. §. Und sonderlich setzen/ 1c. Vult. lib. 2. Jurisp. Rom. cap. 19. num. 53.* Et quamvis jure communi in criminalibus causis appellatio non permittatur, *l. addictos. §. circa fin. C. de Episc. audient. l. litigatoribus 14. l. Et in majoribus 20. C. de appellat. generali* tamen totius Germaniæ consuetudine in causis iisdem illa non admittitur, excepta causâ pacis publicæ, *Mynsing. resp. 7. decad. 1. num. 15. Ordinat. Camer. Imp. part. 2. tit. 28. §. item Nach dem/ 1c. & Gail. lib. 1. observ. 1. num. 28.* Jam vero in actione recla-

reclamatoria, appellatio conceditur, uti *Ordinat. Camer. part. 2. tit. 28. §.* Und sonderlich/vers. Doch sollen die Sachen. Quare actio hæc non criminalis est, sed civilis. Præterea in criminalibus, vel ad crimen persequendum, regulariter Procurator intervenire non potest, *l. pen. §. ult. ff. de publ. jud.* cujus tamen contrarium observatur passim in judiciis, quando ad reclamationem injuriæ agitur, Tandem videre licet ex *Constit. Elect. 42. part. 2.* ubi palinodia quasi civilis separatur à pœna criminali, sicut utrique debeatur, quod aliter esset, si utraque criminalis foret, quia nemo duabus pœnis afficiendus est *l. unic. quando civil. actio crim. præ. Clariss. & Excellentiss. Dn. Præses quæst. illust. decad. 12. quæst. 10.* Hæc sententia contra *Marantam*, in tractatu de *Ordine Judiciorum, part. 4.* recepta, & in supremo imperii judicio approbata est *Mynsing. cent. 2. observat. 98. Gail. lib. 1. observ. pract. 65.*

XVIII.

Damnatus injuriarum per hanc actionem, non fit infamis, nam actio hæc non ex jure communi, sed *Caroli V. Ordinat. in Camera Imp. fol. 112.* promanavit, qua quis condemnatur ad satisfactionem & honoris restitutionem, auff einen Wieder-ruff/ unde & reclamatoria dicitur actio. Hinc approbatum per Camerae usum & stylum qui instar legis observatur, *referente Gailio lib. 1. observat. 65. nu. 5. & seqq.* eam non infamare, quando enim actor petit per revocationem sibi restitui debere famam, & honorem, & reus fatetur se injuriam dixisse veniam petendo non infamat, manet enim famæ & honoris reservatio cum hac clausula, *Das es ihm an seinen Ehren nicht schedlich oder nachtheilig sey/* contrarium tamen observatur in injuria gravi, qui enim gravioris injuriæ condemnatus est infamis fit per *l. 18. C. ex quib. caus. infam. irrog. l. 1. l. 4. in fin. ff. de his qui not. infam.* De modico verò non curat Prætor, nec actiones famosas ob rem parvam impertit *l. scio. 4. ff. de in integ. restit. l. si quis 9. §. ult. & l. sequent. ff. de dolo malo.*

Ulterius

XIX.

Ulterius progredimur scrupulosè inquirendo, An etiam in criminibus injuriarum arbitrariis, pro delicti atrocitate, pœna ad mortem usque naturalem extendi possit? Affirmantium opinioni calculum addimus, per l. i. §. fin. de de extra ord. crim. concordat §. 8. Inst. de pub. jud. præsertim ubi atrocitas id requirit injuriæ item l. sunt quedam. 9. ff. de extra ord. crim. ubi dicitur, *quædam esse delicta quorum arbitraria coercitio extendatur usque ad pœnam capitis, & sic usque ad mortem*, deinde manifesti juris est, quod propter delictorum quorundam atrocitatem, & gravitatem, solus eorum conatus pro effectu puniatur, l. 14. ff. ad L. Aquil. l. 14. ff. ad L. Cornel. de Sicar. l. si quis non dicam rapere. C. de Episc. & Clericis l. quisquis C. ad L. Jul. Majest. Jul. Clarus in crim. §. fin. quest. 92. num. 2 l. 38. ff. de pœnis. l. 15. ff. de injur. l. Julia. 7. §. hodie ff. ad L. Jul. repetund. ubi dicitur: *reos criminis repetundarum à judice extraordinem puniri debere: proq; ratione circumstantiarum pœnam ad ultimum supplicium exasperari posse*, deinde etiam patet & Constitutione Carolina art. 112. & 113. ubi caurum est pœnam falsi extraordinariam, pro gravitate, & qualitate sceleris, interdum ad mortem usque porrigi, item l. sacrilegij ff. ad L. Jul. peculatus, ubi dicit Ulpian. *pro consulem sacrilegos plectere, ut aliquos ad bestias damnet alios igne comburat, alios vero in furcas suspendat*, videatur etiam l. i. & 2. C. de his qui latro. occult. ubi contra eos qui latrones occultant, vel homicidas, pœna mortis decernitur. Exempla nobis suppeditant Historici, sic enim legimus, quod Jacobus Trimultius, Vice Dominus Regis Gallia, Gallum quendam securi percuti jusserit, quod Susannam Trimultiam injuriâ affecisset, eamque deosculatus esset, *Ægidius Bossius in tit. de extraord. crimin. num. 3. referente Borcholtem ad §. in summa num. 9. Instit. b. t.*

XX.

Tollitur autem injuriarum actio variis modis i. remissione partium: & hac vel expressa vel tacita: quæ rursus colligatur

gatur tum ex factis, veluti si quis cum injuriante familiariter fuerit conversatus, §.ult. Inst. h. t. Clar. in §. injuria num. 10. Damhuder. in prax. crim. cap. 136. num. 19. aut cum injuriante transegerit, l. non solum II. §. I. ff. h. t. l. si tibi decem 17. §. I. ff. de pact. eademque osculum præbuerit, quia indicium est charitatis, consensus, & amicitiae Schneidw. d. loc. & §. Gothofred. in notis ad l. 16. C. de donat. ante nupt. quandoque etiam reus jurejurando confirmat; se nihil injuriandi animo dixisse aut fecisse l. Lex Cornel. 5. §. hac lege permittitur, & l. non solum II. §. I. ff. h. t. l. 3. §. I. ff. de jurejur: præterea etiam tollitur satisfactio, quando nimirum solutum est quod injuriæ nomine peti poterat l. 17. §. 6. ff. h. t. itē dissimulatione, §. ult. Inst. h. t. l. II. §. I. ff. eod. nisi injuriatus exprimat, & protestetur se injuriam illam ad animum suum revocare, quod si fecerit licet post vocationem in jus, injuriantem salutet, cum eodem bibat, aut edat, aut aliquam aliam amicabilem collationem instituat, non actionem, sed rancorem, Der Personen Freund/der Sachen Feind/ remisisse intelligitur Mascardus de probationib. conclus. 902. 2. aut simplici taciturnitate, si injuriam ad animum non revocaverit, aut ea in judicium non deducta mortuus l. item apud §. injuriarum 14. & l. injuriarum 13. ff. h. t. Wesembec. in Parat. num. 13. h. t. vel tempus actioni præfinitum labi passus fuerit, Bachov. ad Trentler. 2. volu. d. disp. th. 7. lit. e. f. & g. Hoc autem de injuriarum actione prætoriam generali quæ annalis est, intelligi debet, non autem de speciali si-ve civili actione ex L. Cornel. de pulsatione, verberatione, aut violento introitu in domum, quæ perpetua est, descendente. Hic coincidit dubium. An pro injuria semel remissa, actio injuriarum amplius intentari queat? quod negamus, cum injuria semel remissa, amplius recoli non possit, §. ult. Inst. h. t. l. non solum. II. §. I. ff. eod. l. auxilium 37. in princ. ff. de minoribus & argum. tot. C. de remis. pign: nec alias actio extincta reviviscit l. qui res 98. §. aream. 8. ff. de solut. & obligatio sublata, in perpetuum non restituitur d. l. qui res §. nec admissum ff. eod.

De anno,

XXI.

De anno, in prætoria injuriarum actione, utrum continuum sit vel utilis, à Dd. contentiosè quæritur? nos continuum esse dicemus, per *l. si non convitiij*, C. de injurijs, ubi simpliciter dicitur, anno eam finiri, quod de continuo anno intelligi oportet; quoties enim in jure tempus utile non exprimitur, semper continuum esse intelligitur, *l. genere ff. de his qui not. infam.* Et ibi Bart. num. 1. Gail. 2. observat. cap. 105. 2. in dubio dilationes intelliguntur contiui temporis, *l. 1. C. de ferijs* & *l. sive pars 3. in fin. C. de dilat.* 3. quia actio injuriarum odiosa est & pœnalis, ideoque restringenda potius, quam amplianda, *l. interpretatio- ne 42. ff. de pœnis.* 4. quia materia dilationum est amputanda, *l. 2. in princ. C. de appellat. temp.* Nec in contrarium quidquam faciunt, *l. 14. §. post annum. ff. quod met. causß.* ubi dicitur: *injuriam per metum illa tam anno utili exolescere*; hoc enim speciale est, in injuria per metum illata, hæc enim multo gravior est alia simplici injuria, 2. illa lex non loquitur de injuria, prout est contumelia, sed de violenta compulsiva, quæ non jure fit, Schneidv. §. sed & L. Corn. Inst. h. t. Nec illud pro contraria sententia facit, si quis famoso aliquem libello traducat, perpetuo duret, & maneat, & semper loqui censeatur: ideoque semper injuria fieri, & perdurare intelligitur: Etenim injuria non à Scriptura, vel libello, sed à voluntate & animo potius injuriantis æstimatur, *l. 1. ff. de injur.* heic autem animus, contumeliæ, à quo res pendet potest non durare, quia hominis voluntas est immutabilis, et jam si scriptura duret Wesembec. consil. 22. num. 7. Bronch. cent. 4. assert. 78.

XXII.

Disputationis hujus filum abripiat, quæstio illa celebris, An Transactio de privatis delictis licita? quod concedimus; modo distinctio aliqua observetur, inter actionem pro delicto privato civilem, & criminalem, priori modo licitam esse probamus, per *l. si pro fure in pr. ff. de condit. furt. l. 13. C. de furt.* & *serv. corrupt. l. si pignore §. fin. ff. de furt.* posteriori autem casu, con-

C

trarium

trarium dicimus, quia partes juri publico renunciare non possunt: nec efficere, quo minus delicta puniantur, l. 7. §. si pacificar. ff. de pactis l. licitatio. §. quod illicitè ff. de publ. si vectigal. quod utrumque efficeretur hoc casu, qua ratione nemini permissum est, accusatorem datâ pecuniâ corrumpere, sub pœna falsi, l. ejus qui delatorem ff. de jur. fisci. Secus autem est, si injuriatus cum injuriato, autoritate Judicis sive Magistratus, etiam pretio dato, cum adversario suo super illata injuria transegerit, & tamen utriusque infamiâ mactabitur, l. furti 6. §. pactus vers. qui jussu. ff. de his qui notant. infam. siquidem autoritas, & jussus judicis omnino excusat, l. quanquam 4. in fin. ff. de aqua, & aqua pluvi. ar. cend. l. si stipul. 81. §. 1. ff. de solut. Ampliè. Arum. d. Exercit. 17. thes. 19.

SIT LAUS SOLI ISTI à QVO SOLO OMNIA.

Corollaria.

1.

Rectores Academicarum de causis criminalibus cognoscere possunt?

2.

An reo in cujus ædibus incendium ortum fuerit, vel actori, qui damnum exinde est passus, probatio incumbat? Nos, si nulla adversus reum, negligentiae indicia appareant, actorem ad certæ personæ demonstrationem compellendum esse putamus.

Man-

3.
Mandans hominem vulnerari, & prote-
stans ne occidat, si illum mandata-
rius non occiderit L. Cornel. non
tenetur.

4.
Furiosus de delicto ante furorem commis-
so, puniri potest.

5.
Tabellarius pecuniam sibi annumera-
tam in usus suos convertens, furtum
committit.

6.
An testes, qui veri testimonii ferendi cau-
sa pecuniam acceperunt, & verum et-
jam dixerunt, poena falsi affici pos-
sint? Aff.

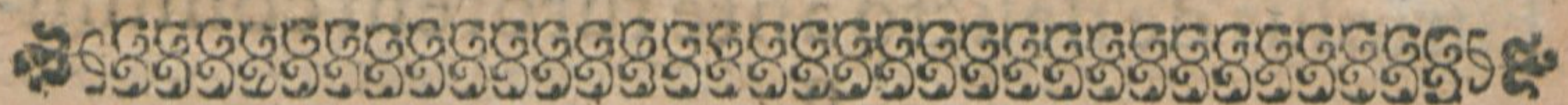
7.
Illi, qui ad adimendam extremam famis ne-
cessitatem, esculenta surripuit, veni-
am impunè concedendam esse puta-
mus.

8.
An Tutor aliis non extantibus, in succes-
sione

C 3

sione pupilli præferatur fisco? quod
negamus.

Monstruosi liberi hæredes necessario insti-
tuendi non sunt.

Dn. Henrico Assenburgo
Resp. Adfini, Conterraneo, &
Amico suo dilecto,

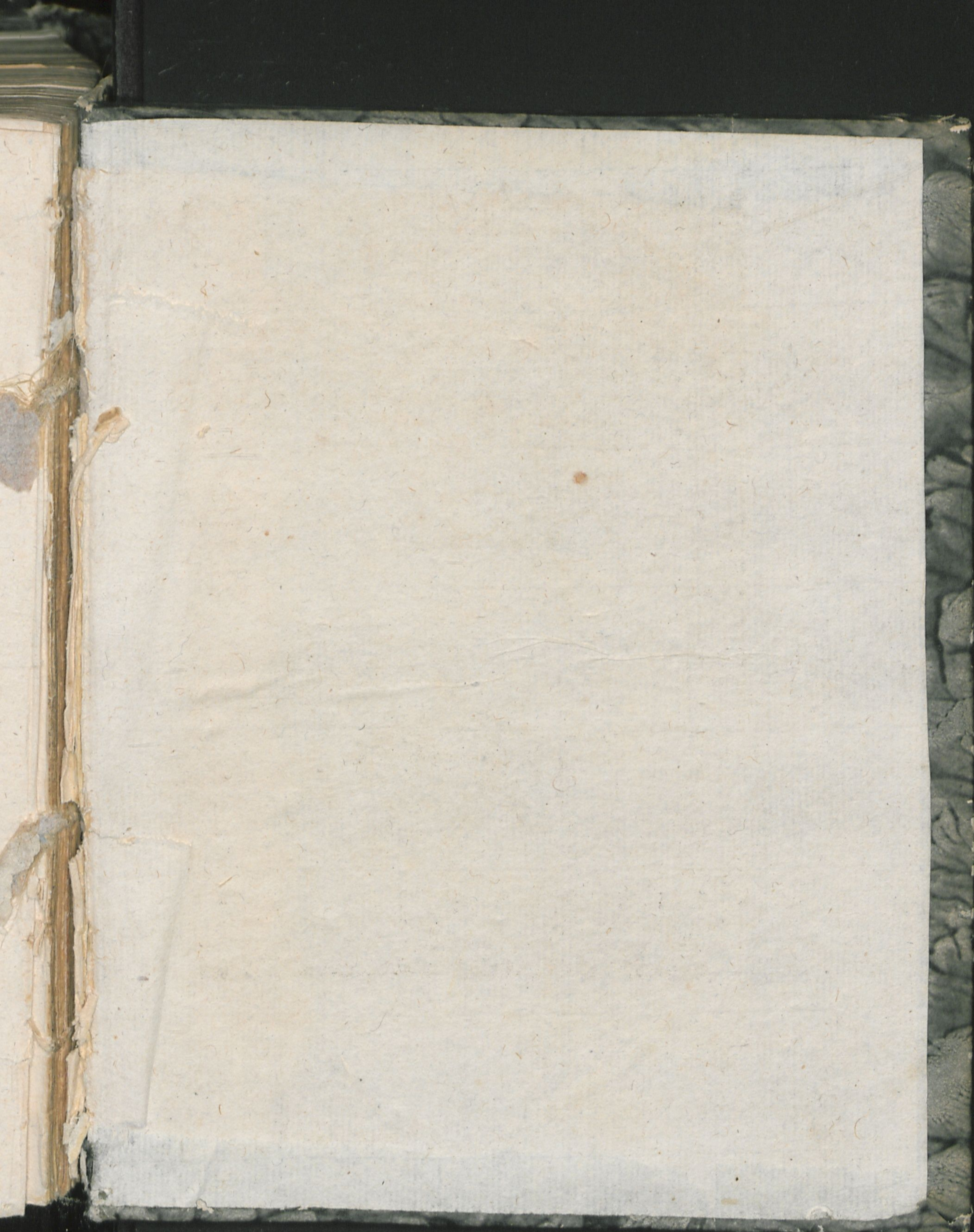
Haud paucos reperire licet qui injuriam atrocem
Pro virtute gravi semper habere solent.
Alterius famam dum rodere dente maligno
Contendunt, totam tollere vel potius.
Hos Assenburgi, doctis, tu docte, pagellis
Confutas, pestem dum removere studeas
Insigne est certe factum, faciat modo ut omnes
Morsus invidia, nil nocuisse queant.

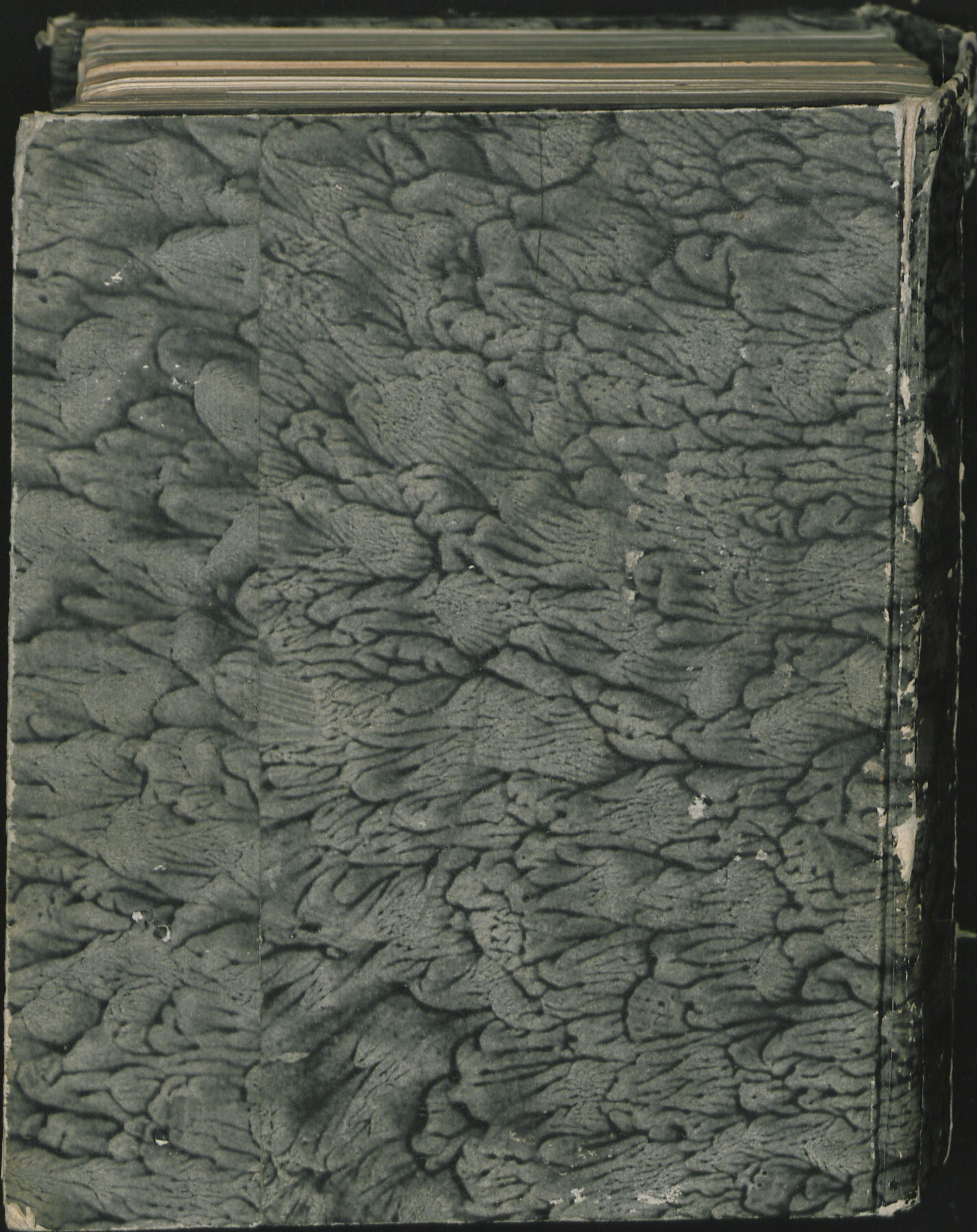
της Φιλίας ἐνεκα faciebat

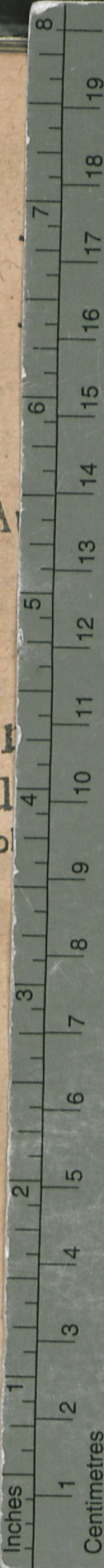
Christophorus Schvvechtenius
SS. Theol. Stud.

F I N I S.

[Faint bleed-through text from the reverse side of the page]

Farbkarte #13

B.I.G.

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

...IDICA

...IIS.

...re

...fici & Amplif-
...a & ceber-

...TE

...ltissimo,

RIEMERO,

...ofessore publico,

...o Spectatissimo, nec

...ignissimo, Præ-

...no cul-

...terio ꝯctorum

...ENBURG

...MARCH.

...Veidneri,

...x.

42

